

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ Έ Έ
ΚΑΤΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(N° 1)
(Προσφυγή υπ' αριθ. 4350/03)
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
31 Ιουλίου 2008

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.*

Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Στρασβούργο, 31 Ιουλίου 2008

- υπογραφή -

S. NIELSEN

Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση Α.Γ. κατά της Ελλάδος (N° 1)

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Nina Vajić, *Πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιο Νικολάου,

και τον *Γραμματέα του Τμήματος*, Søren Nielsen.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 8 Ιουλίου 2008.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 4350/03) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας η Ελληνίδα υπήκοος Α.Γ. («η προσφεύγουσα»), η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 23 Ιανουαρίου 2003 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από τον Δικηγόρο Αθηνών Η. Μυλωνά. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Μ. Απέσσο, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ι. Μπακόπουλο, Δικαστικό Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Η προσφεύγουσα διετύπωνε παράπονα, ειδικότερα, όσον αφορά τη διάρκεια της υπό εξέταση διαδικασίας.

4. Με την από 24 Μαΐου 2007 απόφαση, το Δικαστήριο έκανε εν μέρει δεκτή την προσφυγή ως παραδεκτή.

5. Τόσο η προσφεύγουσα όσο και η Κυβέρνηση κατέθεσαν, εγγράφως, παρατηρήσεις επί της ουσίας της υποθέσεως (άρθρο 59 παρ. 1 του Κανονισμού Διαδικασίας).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

6. Η προσφεύγουσα είναι υπάλληλος του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας. Στις 26 Ιουνίου 1998, η προσφεύγουσα δήλωσε υπέβαλε μήνυση μετά δηλώσεως παραστάσεως πολιτικής αγωγής και άνευ δηλώσεως διεκδικήσεως αποζημιώσεως, κατά του Σ.Μ. για ψευδή καταμήνυση και συκοφαντική δυσφήμιση. Ο Σ.Μ., υπάλληλος στο αυτό υπουργείο, ήταν προϊστάμενος της προσφευγούσης. Η προσφεύγουσα παρεπονείτο, ειδικότερα, ότι ο Σ.Μ. είχε απευθύνει δέκα επιστολές προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας, με τις οποίες ανέφερε την προσφεύγουσα για πειθαρχικά παραπτώματα τα οποία, κατά τους ισχυρισμούς της, ουδέποτε είχε διαπράξει.

7. Στις 29 Νοεμβρίου 2001, η κλήση κοινοποιήθηκε στον Σ.Μ., προκειμένου αυτός να παρασταθεί κατά τη συζήτηση.

8. Η υπόθεση συζητήθηκε ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Αθηνών στις 18 Ιανουαρίου 2002, ημερομηνία κατά την οποία η προσφεύγουσα επανέλαβε τη δήλωση παραστάσεως πολιτικής αγωγής άνευ διεκδικήσεως αποζημιώσεως. Την ίδια ημέρα, το Πλημμελειοδικείο Αθηνών κατεδίκασε τον Σ.Μ. σε φυλάκιση δώδεκα μηνών (απόφαση υπ' αριθ. 5150/2002). Ο Σ.Μ. ήσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής.

9. Στις 19 Ιουλίου 2002, το Εφετείο Αθηνών απήλλαξε τον Σ.Μ. των κατηγοριών. Αφού εξήτασε όλα τα επιχειρήματα τα οποία εξέθεσε η προσφεύγουσα, το Εφετείο έκρινε ότι αυτή δεν εκτελούσε τις εντολές του προϊσταμένου της, εξέφραζε τη γνώμη της επί ζητημάτων τα οποία δεν ενέπιπταν στην αρμοδιότητά της και δεν τηρούσε το ωράριο εργασίας. Το Εφετείο δέχθηκε ότι το περιεχόμενο των επιδικών επιστολών ανταποκρινόταν, σε μεγάλο βαθμό, στην αλήθεια. Το Εφετείο έκρινε, επίσης, ότι δεν ανήκε στη διακριτική ευχέρεια του Σ.Μ. να απευθυνθεί προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας, αλλά ότι αυτό συμπεριλαμβανόταν στις δημοσιούπαλληλικές υποχρεώσεις του (απόφαση υπ' αριθ. 7309/2002).

10. Την 1^η Οκτωβρίου 2002, η προσφεύγουσα ζήτησε από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου να ασκήσει αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως 7309/2002 του Εφετείου Αθηνών. Η προσφεύγουσα παρεπονείτο, ειδικότερα, ότι η εν λόγω εφετειακή απόφαση δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη.

11. Στις 7 Οκτωβρίου 2002, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου απέρριψε το αίτημα της προσφευγούσης.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

12. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, λόγω της διάρκειας της διαδικασίας, παραβιάσθηκε η αρχή της «ευλόγου προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του αστικής φύσεως (...)

13. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή και προβαίνει σε χρονολογική ανάλυση της διαδικασίας, προκειμένου να αποδείξει ότι, καθ' όλα τα στάδια, η διαδικασία διεξήχθη με ταχύτητα.

A. Περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπ' όψη

14. Η περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπ' όψη, είχε ως αφετηρία την 26^η Ιουνίου 1998, ημερομηνία κατά την οποία η προσφεύγουσα υπέβαλε μήνυση μετά δηλώσεως παραστάσεως πολιτικής αγωγής, και ολοκληρώθηκε το αργότερο στις 7 Οκτωβρίου 2002, ημερομηνία κατά την οποία ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου απέρριψε το αίτημα της προσφευγούσης, να ασκήσει, δηλαδή, αίτηση αναιρέσεως. Διήρκεσε, επομένως, τέσσερα έτη και πλέον των τριών μηνών για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

B. Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας

15. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. προσφυγής 30979/96, παρ. 43, ΕΔΑΔ 2000-VII).

16. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως (βλ. προαναφερθείσα απόφαση *Frydlender*).

17. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να αχθεί σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Ειδικότερα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η προσφεύγουσα υπέβαλε μήνυση μετά δηλώσεως παραστάσεως πολιτικής αγωγής, τον Ιούνιο του έτους 1998, και ότι η κλήση κοινοποιήθηκε στον Σ.Μ. στις 29 Νοεμβρίου 2001. Επιπροσθέτως, το Πλημμελειοδικείο Αθηνών εξέδωσε την απόφασή του τον Ιανουάριο του έτους 2002, ήτοι τρία έτη και έξι μήνες μετά από την παράσταση πολιτικής αγωγής της προσφευγούσης. Κατά το Δικαστήριο, τέτοιες προθεσμίες δεν είναι εύλογες, κυρίως

στο πλαίσιο ποινικής υποθέσεως η οποία αφορούσε ψευδή καταμήνυση και συκοφαντική δυσφήμιση και η οποία, υπό το φως των διευκρινίσεων των διαδίκων, δεν παρουσίαζε ιδιαίτερη πολυπλοκότητα. Λαμβάνοντας υπ' όψη τη σχετική νομολογία του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην προκειμένη περίπτωση η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας υπήρξε υπερβολική και δεν συνάδει προς την περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1.

ΙΙΙ. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

18. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

19. Η προσφεύγουσα ζητά 7.500 ευρώ για την ηθική ζημία την οποία, όπως ισχυρίζεται, υπέστη λόγω της διάρκειας της επιδικού διαδικασίας.

20. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι και μόνον η διαπίστωση παραβιάσεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση.

21. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι θα πρέπει η προσφεύγουσα να υπέστη ηθική ζημία, την οποία δεν αντισταθμίζει επαρκώς η διαπίστωση παραβιάσεως του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, συμφώνως προς το άρθρο 41, το Δικαστήριο επιδικάζει στην προσφεύγουσα 2.500 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οιοδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

22. Η προσφεύγουσα ζητά επίσης 1.850 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου. Η προσφεύγουσα προσκομίζει δύο τιμολόγια συνολικού ποσού 1.850 ευρώ για την αμοιβή την οποία ήδη κατέβαλε για την εκπροσώπησή της ενώπιον του Δικαστηρίου.

23. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι αξιώσεις της προσφευγούσης είναι υπερβολικές.

24. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης, συμφώνως προς το άρθρο 41, προϋποθέτει ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά Ελλάδος* [GC], αριθ. προσφυγής 31107/96, παρ. 54, ΕΔΑΔ 2000-ΧΙ). Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, το Δικαστήριο επιδικάζει στην προσφεύγουσα το ποσό των 1.500 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οιουδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

25. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως όσον αφορά τη διάρκεια της υπό εξέταση διαδικασίας.

2. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στην προσφεύγουσα, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως, 2.500 ευρώ για ηθική ζημία και 1.500 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οιουδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής τους, τα ποσά αυτά θα προσαυξάνονται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 31 Ιουλίου 2008, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

- υπογραφή -

/ Søren Nielsen /

Γραμματέας

- υπογραφή -

/ Nina Vajić /

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Η Μεταφράστρια

Μαρία Παν. Παπαδοπούλου